DOI: https//doi.org/10.32353/acfs.13.2026.06
УДК 347.73:336.14:35.071.6

Дмитро Островерхов,
директор ТОВ «Агентство судових експертиз», м. Харків, Україна
ORCID :https://orcid.org/0000-0002-0505-2789,
e-mail: agentstvoexpertiz@gmail.com

Предмет, об'єкт і завдання експертного оцінювання відповідності веб-сайтів вимогам щодо «доступності»

У статті зазначено, що прийняття закону в сфері «цифрової доступності» буде послідовним та системоутворюючим кроком на шляху створення в Україні безбар'єрності в інформаційному та цифровому просторі. Встановлення обов'язкових до виконання норм та юридичної відповідальності в цій сфері призведе до правових заходів реалізації прав, спорів про примушування до виконання обов'язків та притягнення до відповідальності. Акцентовано, що оцінювання веб-сайтів щодо відповідності вимогам цифрової доступності, є дослідженням, яке потребує спеціальних знань у галузі комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій, і згодом може бути предметом судового розгляду, а значить і судової експертизи. Встановлено, що веб-сайт має розглядатись як «цифровий об'єкт експертизи», тобто такий, що знаходиться в цифровому просторі – мережі Інтернет та характеризується певними ознаками, висвітленими в даній статті. Метою оцінювання веб-сайту під час експертизи (дослідження) його доступності визначено встановлення відповідності / невідповідності вимогам Національного стандарту щодо цифрової доступності. Водночас, предметом експертного дослідження веб-сайту є оцінювання функціональних характеристик та ергономічних властивостей веб-сайту. Експертне завдання запропоновано віднести до діагностичного та формулювати в питанні: чи відповідає веб-сайт вимогам законодавства щодо цифрової доступності? Доведено, що експертиза комп'ютерної техніки і програмних продуктів є тим видом експертизи, яка за компетенцією експертів, за сферою спеціальних базових знань експерта, що необхідні для вирішення вищезазначеного питання має вирішувати вищезазначене експертне завдання. Перспективи подальших досліджень. Вимоги щодо доступності цифрових ресурсів обумовлюють необхідність розробки та впровадження «Методичних рекомендацій з оцінювання відповідності веб-сайту вимогам доступності» та використання їх судовими експертами під час проведення експертних досліджень.

Ключові слова: дослідження, відповідність, експерт, судова експертиза, предмет, об'єкт, завдання, веб-сайт, безбар'єрність, цифрова доступність, інклюзивність, цифровий простір, Інтернет, комунікації.

Постановка проблеми. Сучасне інформаційне суспільство формує нові виклики та вимоги щодо забезпечення цифрової доступності для органів державної влади, місцевого самоврядування та юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, що забезпечують соціально значущі послуги або пропонують товари у сфері надання цифрових ресурсів чи електронних послуг, та поширюють свої вимоги в усіх сферах людської діяльності. Термін «доступність» набуває все більш широкого значення оскільки охоплює не тільки технічну можливість доступу до Інтернет-ресурсів, а й глибші аспекти: рівність можливостей, інклюзивність, зручність, цифрову компетентність учасників і безбар'єрність використання цифрових сервісів. У контексті цифрової трансформації надання різного виду послуг цифрова доступність переходить з рівня додаткової переваги на рівень необхідної умови для реалізації права кожного на отримання якісних послуг.

Дмитро Островерхов

ФІНАНСУВАННЯ

Це дослідження не отримувало жодних спеціальних грантів від фінансуючих організацій у державному, комерційному чи некомерційному секторах.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Фінансуюча сторона не брала участі в розробці дизайну дослідження, зборі та аналізі даних, прийнятті рішення про публікацію або підготовці рукопису.

УЧАСНИКИ

Автор брав участь виключно в інтелектуальній дискусії, що лежить в основі цієї статті, дослідженні прецедентного права, написанні та редагуванні, і несе відповідальність за зміст та інтерпретацію.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Автор заявляє, що у нього немає конфлікту інтересів.

CREATIVE COMMONS 4.0 ATTRIBUTION INTERNATIONAL (CC_BY_4.0)

Це стаття з відкритим доступом, поширена на умовах Ліцензії атрибуції Creative Commons (CC_BY_4.0), що дає змогу необмежено використовувати, поширювати й відтворювати на будь-якому носії за умови посилання на оригінального(-их) автора(-ів) та джерела.

Dmytro Ostroverkhov,

SUBJECT, OBJECT AND TASKS OF EXPERT ASSESSMENT OF COMPLIANCE OF WEBSITES WITH «ACCESSIBILITY» REQUIREMENTS

The article states that the adoption of a law in the field of «digital accessibility» will be a consistent and systemic step towards creating barrier-free information and digital space in Ukraine. The establishment of mandatory norms and legal responsibility in this area will lead to legal measures to implement rights, disputes about forcing to fulfill obligations and bringing to justice. It is emphasized that evaluating websites for compliance with digital accessibility requirements is a study that requires specialized knowledge in the field of computer and information and communication technologies, and may subsequently be the subject of legal proceedings, and therefore of forensic examination. It has been established that a website should be considered as a "digital object of expertise", that is, one that is located in the digital space – the Internet and is characterized by certain features highlighted in this article. The purpose of evaluating a website during the expertise (study) of its accessibility is to establish compliance / non-compliance with the requirements of the National Standard for Digital Accessibility. At the same time, the subject of expert research of a website is the assessment of the functional characteristics and ergonomic properties of the website. The expert task is proposed to be classified as diagnostic and formulated in the question: does the website meet the requirements of the legislation on digital accessibility? It has been proven that the examination of computer equipment and software products is a type of examination that, within the competence of experts, within the scope of the expert's special basic knowledge, which is necessary to resolve the above-mentioned issue, should solve the above-mentioned expert task.

Prospects for further research. Requirements for the accessibility of digital resources necessitate the development and implementation of "Methodological recommendations for assessing website compliance with accessibility requirements" and their use by forensic experts when conducting expert research.

Keywords: research, compliance, expert, forensic examination, subject, object, task, website, accessibility, digital accessibility, inclusion, digital space, Internet, communications.

У грудні 2025 року Верховною Радою зареєстровано два альтернативні законопроєкти «Про цифрову доступність в Україні»[1] та «Про цифрову доступність цифрових ресурсів та електронних послуг»[2]. Дані законопроєкти передбачають встановлення обов'язків щодо забезпечення цифрової доступності для органів державної влади, місцевого самоврядування та юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, що надають соціально значущі послуги або товари у сфері надання цифрових ресурсів й електронних послуг, та поширюють свої вимоги в галузях транспорту, банківських і фінансових послуг, електронної комерції, медицини, освіти, культури, енергетики, поштового зв'язку, аудіовізуальних медіа-сервісів, лотерей, а також на платіжні застосунки, платіжні пристрої й інформаційні термінали, введені в експлуатацію після набрання чинності законом. Також в зазначених законопроєктах вказується на адміністративну відповідальність за недодержання суб'єктами надання цифрових ресурсів та електронних послуг вимог національного стандарту.

У вищезазначених альтернативних законопроєктах термін «цифровий ресурс» визначається як сукупність програмних засобів та електронних інформаційних ресурсів, доступ до яких отримують із використанням Інтернету, зокрема: веб-сайтів (веб-порталів), мобільних додатків, а також інших електронних сервісів, що забезпечують поширення або надання інформації. Національним стандартом ДСТУ EN 301 549:2022 «Інформаційні технології. Вимоги щодо доступності продуктів та послуг ІКТ» (EN 301 549 V3.2.1 (2021-03), IDT)[3] (далі – «Національний стандарт щодо цифрової доступності»), що набув чинності 15 червня 2022 року, встановлено функційні вимоги щодо доступності продуктів і послуг інформаційно-комунікаційних технологій, включаючи веб-сайти, електронні документи, програмне забезпечення, зокрема, мобільні застосунки та цифрові пристрої.

Зміст наведених вище законопроектів підтверджує тезу, що експертна інституція має відігравати значну роль в процесі розвитку та забезпечення доступності в цифровому середовищі, в частині наукового та методичного забезпечення, а головне шляхом здійснення практичної експертної діяльності в цьому напряму. Встановлення відповідності продуктів і послуг інформаційно-комунікаційних технологій, включаючи веб-сайти, електронні документи, програмне забезпечення, вимогам щодо цифрової доступності, є дослідженням, яке потребує спеціальних знань у галузі комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій, і згодом може бути предметом судового розгляду, а значить і судової експертизи[4]. З огляду на вищезазначене, актуальності набирає питання визначення предмету, об'єкту та завдання експертного оцінювання відповідності продуктів і послуг інформаційно-комунікаційних технологій або цифрових ресурсів вимогам щодо цифрової доступності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у висвітлення впровадження цифрових технологій в освітній простір зробили

[1] Проєкт закону про цифрову доступність в Україні [Draft Law on Digital Accessibility in Ukraine] від 05.12.2025 № 14278 URL: https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/59255

[2] *Проект Закону про цифрову доступність цифрових ресурсів та електронних послуг* [Draft Law on the Digital Accessibility of Digital Resources and Electronic Services] від 22.12.2025. № 14278-1 URL: https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/59411

[3] Національний стандарт ДСТУ EN 301 549:2022 Інформаційні технології. Вимоги щодо доступності продуктів та послуг ІКТ (EN 301 549 V3.2.1 (2021-03), IDT). [National Standard DSTU EN 301 549:2022 Information technology. Requirements for the accessibility of ICT products and services (EN 301 549 V3.2.1 (2021-03), IDT)]. Київ : ДП«УкрНДНЦ», 2022. 158 с.

[4] Островерхов Д. О. Правові аспекти забезпечення цифрової доступності в Україні [Legal Aspects of Ensuring Digital Accessibility in Ukraine]. Актуальні питання фінансової безпеки : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 27 берез. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 170-173.

такі науковці, як В. Биков[5], Л. Тимчук[6], А. Гуралюк[7], І. Кучерак[8], які досліджували сферу освітніх послуг; Н. Верлос, Т. Коломоєць, В. Воронкова, В. Нікітенко[9] досліджували проблеми цифрової дискримінації та шляхи її подолання в умовах цифрової трансформації суспільства; Г. Гапоненко, О. Євтушенко, І. Шамара[10] доводили, що безбар'єрне середовище є не лише питанням соціальної відповідальності, але й важливим інструментом стабільного розвитку туристичного бізнесу в Україні. Зауважимо, що теоретичні аспекти цифрових трансформацій окреслені в працях науковців в окремих сферах діяльності, а питання, що висвітлюють предмет, об'єкт і завдання експертного оцінювання відповідності веб-сайтів вимогам щодо «доступності» взагалі залишились поза увагою науковців, що вказує на актуальність даного дослідження.

Метою статті є визначення та характеристика предмету, об'єкту та завдання експертного оцінювання відповідності веб-сайтів вимогам щодо цифрової доступності, а також виду експертизи, яка зможе вирішувати різні завдання даного напряму.

Виклад основного матеріалу. Надзвичайно важливою у цифровому просторі є інклюзивність. Адаптування цифрового контенту до потреб абсолютно усіх людей створює умови для їхньої повноцінної участі в суспільному, науковому, освітньому та економічному житті. Зазначимо, що покращення доступності завжди сприятиме підвищенню загальної якості цифрових продуктів, що робить їх кращими для всіх користувачів.

Цифрову доступність визначають як «створення інформаційних технологій та онлайн-сервісів, які є зручними для всіх, зокрема для людей з інвалідністю»[11]. Це можна трактувати, як урахування різних здібностей і потреб користувачів під час розробки веб-сайтів, мобільних застосунків й інших цифрових інструментів. Слід акцентувати, що цифровий контент стає доступним для осіб з обмеженими можливостями завдяки застосуванню спеціальних принципів розробки, орієнтованих на читання, навігацію, сумісність із допоміжними технологіями, як-то екранні диктори чи лупи, а також врахування потреб користувачів із когнітивними особливостями.

В теорії судової експертизи об'єкт експертизи прийнято розглядати як систему, що містить джерела відомостей про встановлювані факти та носії інформації, які підлягають експертному дослідженню, та відносяться до предмета експертизи. При цьому носії інформації це матеріальні та матеріалізовані об'єкти, що досліджуються експертом із застосуванням спеціальних наукових знань в межах предмета експертного дослідження. Матеріальний об'єкт та інформація на ньому знаходяться в нерозривному зв'язку, але для повного розуміння об'єкта експертизи і для самого дослідження треба їх відмежовувати один від одного.

[5] Биков В. Технології хмарних обчислень, ІКТ-аутсорсінг та нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ [Cloud computing technologies, ICT outsourcing, and new roles for ICT departments in educational and research institutions]. Інформаційні технології в освіті: збірник наукових праць. 2011. № 10. Херсон. ХДУ. С.8-23

[6] Тимчук Л. Наративне навчання у медіа-просторі [Narrative Learning in the Media Landscape]. Наук. журн. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2014. №3 (37). СумДПУ ім. А.С. Макаренка. С. 355-368.

[7] Гуралюк А. Г. Цифровізація як умова розвитку системи освіти [Digitalization as a Prerequisite for the Development of the Education System]. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. 2021. Вип. 13(169). С. 3–8. URL: https://zenodo.org/records/5069157

[8] Кучерак І. В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей [Digitalization and Its Impact on the Educational Sector in the Context of Developing Key Competencies]. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 22. Т. 2. С. 91–94.

[9] Верлос Н.В., Коломоєць Т.О., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Цифрова безбарєрність як правовий інструмент реалізації конституційного принципу рівності та протидії цифровій дискримінації [Digital accessibility as a legal tool for implementing the constitutional principle of equality and combating digital discrimination]. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2025.№ 4. С. 601-605. DOI https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-4/

[10] Гапоненко Г. І., Євтушенко О. В., Шамара І. М. Безбар'єрне середовище як передумова сталого розвитку туризму в Україні [An accessible environment as a prerequisite for sustainable tourism development in Ukraine]. *Вісник харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.* 2025. Випуск 21. С. 178-193. DOI: 10.26565/2310-9513-2025-21-19

[11] She L., Martin F. Systematic Review (2000 to 2021) of Online Accessibility Research in Higher Education. American Journal of Distance Education. 2022. № 36(4). Pp. 327–346. DOI: https://doi.org/10.1080/08923647.2022.2081438

Dmytro Ostroverkhov,

GEGENSTAND, ZIEL UND AUFGABEN DER FACHLICHEN BEWERTUNG DER KONFORMITÄT VON WEBSITES MIT DEN ANFORDERUNGEN AN DIE „BARRIEREFREIHEIT“

In dem Artikel wird darauf hingewiesen, dass die Verabschiedung eines Gesetzes im Bereich der „digitalen Barrierefreiheit“ ein konsequenter und systembildender Schritt auf dem Weg zur Schaffung eines barrierefreien Informations- und Digitalraums in der Ukraine sein wird. Die Festlegung verbindlicher Normen und der rechtlichen Haftung in diesem Bereich wird zu rechtlichen Maßnahmen zur Durchsetzung von Rechten, zu Streitigkeiten über die Durchsetzung von Pflichten und zur Rechenschaftspflicht führen. Es wird betont, dass die Bewertung von Websites hinsichtlich der Einhaltung der Anforderungen an die digitale Barrierefreiheit eine Untersuchung darstellt, die spezielle Kenntnisse im Bereich der Computer- und Informations- und Kommunikationstechnologien erfordert und später Gegenstand eines Gerichtsverfahrens und damit auch einer gerichtlichen Begutachtung sein kann. Es wird festgestellt, dass eine Website als „digitales Gutachtenobjekt“ betrachtet werden muss, d. h. als ein Objekt, das sich im digitalen Raum – dem Internet – befindet und durch bestimmte Merkmale gekennzeichnet ist, die in diesem Artikel dargelegt werden. Das Ziel der Bewertung einer Website im Rahmen eines Gutachtens (einer Untersuchung) ihrer Barrierefreiheit besteht darin, die Übereinstimmung bzw. Nichtübereinstimmung mit den Anforderungen der nationalen Norm zur digitalen Barrierefreiheit festzustellen.

Gleichzeitig ist Gegenstand der fachlichen Untersuchung der Website die Bewertung ihrer funktionalen Merkmale und ergonomischen Eigenschaften. Es wird vorgeschlagen, die fachliche Aufgabe dem diagnostischen Bereich zuzuordnen und wie folgt zu formulieren: Entspricht die Website den gesetzlichen Anforderungen an die digitale Barrierefreiheit? Es wurde nachgewiesen, dass die Begutachtung von Computertechnik und Softwareprodukten eine Begutachtungsart ist, die aufgrund der Kompetenz der Sachverständigen und des für die Lösung der oben genannten Frage erforderlichen Fachwissens der Sachverständigen die oben

genannte Begutachtungsaufgabe lösen soll. Perspektiven für weitere Forschungen. Die Anforderungen an die Barrierefreiheit digitaler Ressourcen bedingen die Notwendigkeit der Entwicklung und Einführung von „Methodischen Empfehlungen zur Bewertung der Konformität einer Website mit den Anforderungen an die Barrierefreiheit“ sowie deren Anwendung durch gerichtliche Sachverständige bei der Durchführung von Gutachten.

Schlüsselwörter: Untersuchung, Konformität, Sachverständiger, gerichtliches Gutachten, Gegenstand, Objekt, Aufgabe, Website, Barrierefreiheit, digitale Zugänglichkeit, Inklusion, digitaler Raum, Internet, Kommunikation.

На переконання А. І. Черемнової та Л. С. Бєлік, характерною рисою експертизи цифрової інформації, яку вони відносять до першої групи, є «проведення фактичного дослідження двох об’єктів: матеріального носія інформації та безпосередньо цифрової інформації, що на ньому міститься. До другої групи запропоновано віднести цифрову інформацію, що зберігається в Інтернеті чи в хмарних сховищах. Головною відмінністю такої цифрової інформації від тієї, що виокремлювалася в першу групу, є те, що вона фактично не зберігається на конкретному матеріальному носії інформації, а особи можуть мати до неї доступ з різноманітних пристроїв, які забезпечують вихід в Інтернет. Водночас так само особи мають можливість видалити таку інформацію у будь-який момент дистанційно з різноманітних пристроїв» [12].

За твердженням М. Г. Щербаковського «до окремого носія електронної цифрової інформації належить кіберпростір – інформаційне середовище, у якому відомості перебувають у вигляді символів, образів, сигналів і які призначені для перенесенні інформації у просторі та часі»[13], з чим складно не погодитись.

Привертає увагу теза Ю. Форіс, В. Виноградової та Н. Гаврилюк, а саме: «Інтернет може розглядатись як об’єкт дослідження, який є предметом окремої судово-експертної галузі. Предметом дослідження цієї галузі знань буде сам Інтернет, як сукупність різного роду веб-сайтів, які, зі свого боку, є об’єктами авторського права та суміжних прав. Ці веб-сайти у своїй системі утворюють не систему інформації, а інформаційну систему, яка взаємодіє з відвідувачем системи і чинить на нього певний вплив»[14].

Законом України «Про авторське право та суміжні права» встановлено, що «веб-сайт – це сукупність даних, електронної (цифрової) інформації, зокрема об’єктів авторського права та/або суміжних прав тощо, пов’язаних між собою і структурованих у межах адреси веб-сайту та/або облікового запису власника такого веб-сайту, доступ до яких здійснюється через адресу в мережі Інтернет, що може складатися з доменного імені, записів про каталоги або виклики та/або числової адреси за Інтернет-протоколом» [15].

Як зазначає М. В. Гура М.В.: «веб-сайт — це відокремлений, логічно завершений елемент мережі Інтернет, створений на основі технології гіперпосилань, розташований на сервері (host), має унікальну адресу (url), за якою до нього може отримати доступ будь-який користувач мережі Інтернет, та у своїй основі містить Інтернет-сторінки, що мають графічний вигляд та можуть бути переглянуті за допомогою спеціальних комп’ютерних програм (браузерів)» [16].

З огляду на цифрову (електронну) сутність веб-сайту та його нормативне визначення вбачається, що в переважній більшості випадків безпосереднє дослідження матеріального носія, на якому розміщений вебсайт, не можливе та й не потрібне. Дослідження веб-сайту відбувається через доступ до матеріального носія (серверу) шляхом гіперпосилань через канали зв’язку за допомогою пристроїв та допоміжного програмного забезпечення. Для пізнання користувальницьких властивостей веб-сайту та їх співставлення з нормативними вимогами не потрібно

[12] Черемнова А. І., Бєлік Л. С. Цифрова інформація як об’єкт експертного дослідження в умовах діджиталізації: проблеми та перспективи розвитку [Digital Information as a Subject of Expert Research in the Context of Digitalization: Challenges and Prospects for Development]. Криміналістика і судова експертиза : міжвідом. наук.-метод. зб. Київський НДІ судових експертиз. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. Вип. 68. С. 57–65.

[13] Щербаковський, М. Відкриті джерела кіберпростору як об’єкти судово-експертного дослідження. [Open-source materials in cyberspace as subjects of forensic examination]. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2024 Вип. 2 (35). С. 10—27. DOI: 10.32353/khrife.2.2024.02.

[14] Форіс, Ю., Виноградова, В., Гаврилюк, Н. (2025). До питання взаємодії судових експертів спеціалізованих судово-експертних установ України з мережею Інтернет [On the Interaction of Forensic Experts from Specialized Forensic Institutions in Ukraine with the Internet]. *Судова експертиза,* (2), 102–112. DOI: https://doi.org/10.32782/forensic.science.2025.2.15

[15] Про авторське право і суміжні права [About Copyright and Related Rights]: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради* (ВВР), 2023, № 57, ст. 166. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2811-20 (

[16] Гура М. В. Цивільно-правова охорона Інтернет-сайту в Україні [Civil Law Protection of Websites in Ukraine]: дис. ... канд. юрид. наук : спеціальність 12.00.03 НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. Київ. 2006. 196 с.

безпосереднє дослідження носіїв – матеріальних об'єктів (серверів на яких вони фізично знаходяться), достатнім виявиться лише їх наявність, яка перевіряється шляхом електронного доступу до них через канали зв'язку. Водночас, веб-сайт може бути змінений або видалений. Отже, висновок проведений за результатами дослідження може бути не актуальним на час його надання та оцінювання в якості доказу. Так виникає питання виявлення, зберігання і документування веб-сайту як об'єкта дослідження на визначений час, у визначеній формі та на певному матеріальному носії. Плануємо у подальшому розглянути це питання в інших дослідженнях.

Переконані, що веб-сайт має розглядатись як «цифровий об'єкт експертизи», тобто такий, що знаходиться в цифровому просторі – мережі Інтернет та якому притаманні певні ознаки. Так, О. В. Голікова, О. В. Закс та С. Г. Дем'янчук виокремлюють ознаки веб-сайту за такими напрямами:

- «за змістом – веб-сайт є сукупністю даних, електронної (цифрової) інформації та об'єктів авторського права і (або) суміжних прав;
- всі інформаційні матеріали пов'язані між собою та структуровані у межах адреси веб-сайту і (або) облікового запису власника цього веб-сайту;
- доступ до веб-сайту здійснюється через адресу мережі Інтернет (доменне ім'я, запис про каталоги або виклики і/або числової адреси за Інтернет-протоколом)» [17]

Процес дослідження доступності веб-сайтів дозволив виявити таку ознаку веб-сайту, як можливість і якість (зручність) сприйняття людиною, що є користувачем цифрової інформації, та керування закладеним в веб-сайт функціоналом – у випадку наявності у веб-сайті інтерактивних елементів.

Сприйняття користувачем інформації, в тому числі цифрової, це функція розуму людини, що вивчається когнітивною ергономікою. Когнітивну ергономіку відносять до тієї галузі науки, що вивчає взаємодію між людським розумом (сприйняття, увага, пам'ять, мислення й ін.) та іншими елементами досліджуваної системи (інтерфейси, машини, робочі процеси тощо).

Як справедливо зазначає М. Г. Щербаковський: «необхідність інтерпретувати комп'ютерні дані для сприйняття людиною закладено в їхній природі: вони за визначенням зашифровані цифровим кодом і в первозданному вигляді їх здатні прочитати лише засоби комп'ютерної техніки. Однак, цю сутнісну відмінність комп'ютерних даних від аналогових нівельовано тим, що засоби, на яких їх зберігають, декодують інформацію у звичний для людського сприйняття аудіовізуальний вигляд (як текст, зображення, фото, звук, відео та ін.)» [18]. Зауважимо, що специфічними характеристиками веб-сайтів, особливо з мультимедійними додатками, є потенційно висока завантаженість сприйняття, структурна й семантична складність та великий обсяг інформації.

З огляду на Національний стандарт щодо цифрової доступності, цифровий ресурс, зокрема веб-сайт, має відповідати чотирьом базовими принципами, а саме:

1. Сприйняття – інформація й компоненти користувальницького інтерфейсу мають бути представлені у такий спосіб, щоб їх могли сприймати користувачі.

2. Керування – навігація має бути доступною для всіх користувачів, включно з тими, хто використовує клавіатуру або допоміжні технології.

3. Розуміння – контент і дизайн користувальницького інтерфейсу мають бути зрозумілими кожному користувачу.

4. Надійність – контент має бути добротним, перевіреним і мати відображення на всіх пристроях і в усіх програмах і застосунках, які ви-

[17] Голікова О. В., Закс О. В., Дем'янчук С. Г. Дослідження веб-сайтів під час вирішення питань щодо порушення авторського права [Website investigations in cases involving copyright infringement]. *Криміналістика і судова експертиза.* 2024. Вип. 69. С. 662–670. DOI: 10.33994/kndise.2024.69.58

[18] Щербаковський, М. Г. Відкриті джерела кіберпростору як об'єкти судово-експертного дослідження [Open-source materials from cyberspace as subjects of forensic examination]. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики.* 2024 Вип. 2 (35). С. 10–27. DOI: 10.32353/khrife.2.2024.02.

Dmytro Ostroverkhov,

L'OBJET, L'OBJET ET LES TÂCHES DE L'EXPERTISE DE LA CONFORMITÉ DES SITES WEB AUX EXIGENCES D '« ACCESSIBILITÉ »

Cet article affirme que l'adoption d'une loi sur l'accessibilité numérique constituera une étape cohérente et systémique vers la création d'un espace informationnel et numérique sans obstacle en Ukraine. L'établissement de normes obligatoires et d'une responsabilité juridique dans ce domaine permettra de mettre en œuvre des mesures légales pour faire respecter les droits, traiter les litiges relatifs à l'exécution des obligations et intenter une action en justice. Il est souligné que l'évaluation de la conformité des sites web aux exigences d'accessibilité numérique est une étude qui requiert des connaissances spécialisées en informatique et en technologies de l'information et de la communication, et qu'elle peut faire l'objet d'un contrôle judiciaire, voire d'une expertise. Il est établi qu'un site web doit être considéré comme un « objet numérique d'examen », c'est-à-dire un objet situé dans l'espace numérique: à savoir: Internet et présentant certaines caractéristiques détaillées dans cet article. L'objectif de l'évaluation de l'accessibilité d'un site web est d'établir sa conformité ou sa non-conformité aux exigences de la Norme nationale d'accessibilité numérique. Parallèlement, l'expertise du site web porte sur l'évaluation de ses caractéristiques fonctionnelles et ergonomiques. Il est proposé de classer la mission d'expertise comme diagnostique et de la formuler ainsi : le site web est-il conforme aux exigences de la législation sur l'accessibilité numérique ? Il est établi que l'examen du matériel informatique et des logiciels relève de la compétence des experts et de leurs connaissances fondamentales spécifiques, nécessaires à la résolution de cette problématique. Perspectives de recherche : les exigences d'accessibilité des ressources numériques nécessitent l'élaboration et la mise en œuvre de « Recommandations méthodologiques pour l'évaluation de la conformité d'un site web aux exigences d'accessibilité » et leur utilisation par les experts judiciaires lors de leurs recherches.

Mots-clés : recherche, conformité, expert, criminaliste, sujet, objet, tâche, site web, accessibilité, accessibilité numérique, inclusion, espace numérique, Internet, communications.

Dmytro Ostroverkhov,

PRZEDMIOT, OBIEKT I ZADANIA EKSPERTYZY OCENIAJĄCEJ ZGODNOŚĆ STRON INTERNETOWYCH Z WYMOGAMI DOTYCZĄCYMI „DOSTĘPNOŚCI"

Streszczenie. W artykule wskazano, że uchwalenie ustawy w dziedzinie „dostępności cyfrowej" będzie konsekwentnym i systemotwórczym krokiem na drodze do stworzenia w Ukrainie przestrzeni informacyjnej i cyfrowej bez barier. Ustanowienie obowiązkowych norm i odpowiedzialności prawnej w tej dziedzinie doprowadzi do podjęcia środków prawnych w celu realizacji praw, sporów dotyczących egzekwowania obowiązków oraz pociągnięcia do odpowiedzialności. Podkreślono, że ocena stron internetowych pod kątem zgodności z wymogami dostępności cyfrowej jest badaniem wymagającym specjalistycznej wiedzy w dziedzinie technologii komputerowych oraz informacyjno-komunikacyjnych, a w przyszłości może stać się przedmiotem postępowania sądowego, a tym samym ekspertyzy sądowej. Ustalono, że strona internetowa powinna być traktowana jako „cyfrowy przedmiot ekspertyzy", czyli taki, który znajduje się w przestrzeni cyfrowej – w sieci Internet – i charakteryzuje się pewnymi cechami, omówionymi w niniejszym artykule. Celem oceny strony internetowej podczas ekspertyzy (badania) jej dostępności jest ustalenie zgodności / niezgodności z wymaganiami Krajowej Normy dotyczącej dostępności cyfrowej.

Jednocześnie przedmiotem ekspertyzy strony internetowej jest ocena jej charakterystyk funkcjonalnych oraz właściwości ergonomicznych. Zadanie eksperckie proponuje się zaklasyfikować jako diagnostyczne i sformułować w następujący sposób: czy strona internetowa spełnia wymogi przepisów dotyczących dostępności cyfrowej? Wykazano, że ekspertyza w zakresie sprzętu komputerowego i oprogramowania jest rodzajem ekspertyzy, która w ramach kompetencji ekspertów oraz zakresu specjalistycznej wiedzy podstawowej niezbędnej do rozwiązania powyższej kwestii powinna rozwiązać wyżej wymienione zadanie eksperckie. Perspektywy dalszych badań. Wymogi dotyczące dostępności zasobów cyfrowych powodują konieczność

користовують користувачі, зокрема із застосуванням допоміжних технологій.

Аналізування принципу «надійність» дозволило виявити ще одну особливість веб-сайтів – це відображення інформації на пристроях користувачів. До пристроїв за допомогою яких користувачі мають сприймати інформацію з Інтернету відносять: персональний комп'ютер, ноутбук, планшет, смарт-телефон й інші. Кожен з таких пристроїв має певні відмінності від іншого за розміром, технічними та функціональним характеристиками тощо. Незалежно від цього цифровий ресурс, зокрема веб-сайт, має бути за певних умов відображеним на всіх пристроях призначених для цього та відповідати вимогам за всіма чотирма принципами доступності.

Отже, ще однією ознакою веб-сайту є те, що доступ до нього здійснюється через певні інформаційно-комунікаційні пристрої, які включають програмні та апаратні засоби, що дозволяють користувачу мати доступ до веб-сайту та сприймати інформацію з нього. Наведена ознака веб-сайту, як об'єкта експертизи (дослідження), з точки зору доступності, обумовлює оцінювання веб-сайту з урахуванням процесу його взаємодії з різними пристроями користувача (ноутбук, планшет, телефон тощо).

Національний стандарт щодо доступності встановлює три вимоги за двома принципами: сприйняття та керування, які пов'язані із дослідженням доступності для певного пристрою користувача – мобільного телефону (п.9.1.3.4., п.9.1.4.10, п.9.2.5.4. Національного стандарту щодо доступності) [19]. Водночас таке дослідження може і має проводитись без самого пристрою (телефону), а шляхом доступу експерта до веб-сайту з робочого комп'ютера та з використанням допоміжних програм. У зв'язку з цим слід зазначити, що розроблені методичні рекомендації з оцінювання веб-сайту щодо його відповідності вимогам Національного стандарту стосовно доступності мають низку особливостей, а саме:

оцінювання може відбуватись шляхом видаленого доступу з комп'ютера експерта, що має доступ в мережу Інтернет;

в певній частині дослідження можуть застосовуватись спеціальні програмні засоби;

оцінювання має відбуватись не тільки шляхом функціональної перевірки веб-сторінок, але й аналізування безпосередньо HTML-коду, наприклад, під час аналізування ієрархічності заголовків веб-сайту.

Веб-сайт зі всіма зазначеними ознаками та особливостями, в залежності від мети та предмета дослідження, може виступати багатогранним об'єктом експертизи, зокрема як:

- складний чи складений об'єкт інтелектуальної власності, що об'єднує низку об'єктів інтелектуальної власності (програмні засоби, адреси в мережі Інтернет та інформаційне наповнення веб-сторінок);
- програмний засіб з певними технічними характеристиками та функціоналом;
- цифровий ресурс, що є частиною інформаційно-телекомунікаційної системи;
- специфічний продукт (сервіс) з певними споживчими характеристиками (властивостями), включаючи користувацький досвід (UX/UI);
- нематеріальний актив з ринковою вартістю, здатний приносити дохід його власнику або розпоряднику.

З огляду на мету даної статті, веб-сайт у якості об'єкта експертизи (дослідження) розглядається як інформаційно-програмний комплекс (цифровий об'єкт), що находиться в цифровому просторі (мережі Інтернет), має певні функціональні характеристики та споживчі властивості, що підлягають оцінюванню на предмет їх відповідності/невідповідності вимогам щодо цифрової доступності.

Окремо зупинимось на предметі даної експертизи. Предмет експертизи – це ті фактичні обставини (дані), які можуть бути встановлені експертом на основі спеціальних знань і дослідження матеріалів справи за

[19] Національний стандарт ДСТУ EN 301 549:2022 Інформаційні технології. Вимоги щодо доступності продуктів та послуг ІКТ (EN 301 549 V3.2.1 (2021-03), IDT). Київ. ДП«УкрНДНЦ». 2022. 158 с.

результатами проведення експертного дослідження. Предмет експертизи визначається питаннями, поставленими перед експертом.

Як зазначає М. Г. Щербаковський під час розгляду предмета судової експертизи варто співвідносити це поняття з галуззю наукового знання і практичною діяльністю. Предмет судової експертизи як практичної діяльності в теорії судової експертизи розглядається на двох рівнях: як предмет роду (виду) експертизи і предмет конкретної експертизи. Вчений наголошує, що «точне визначення предмета роду (виду) судової експертизи дозволяє, серед іншого, визначити природу спеціальних знань (компетенцію) експерта, який залучається до проведення даної експертизи, відмежувати певну експертизу від інших суміжних видів судових експертиз, розробити методи й методики дослідження та пізнання властивостей об'єктів з метою встановлення потенційної інформації, що утримується в них, для вирішення кожного з типових завдань. Предмет конкретної експертизи — це фактичні дані, які необхідно встановити щодо конкретного завдання із застосуванням спеціальних знань і визначається питаннями, що виносять на вирішення. Предмет конкретної судової експертизи визначає мету пізнавальної діяльності експерта щодо дослідження представлених об'єктів» [20].

Таким чином, з одного боку, предмет експертизи виявляється через сукупність питань (завдань), розв'язуваних у певному роді (виді) експертиз (1), а з іншого – через формулювання конкретного експертного завдання (питання), вирішення якого визначає мету пізнавальної діяльності експерта щодо дослідження представлених об'єктів (2).

1. Одразу три види експертиз можуть стикатися з розв'язанням питань, щодо веб-сайтів, як об'єктів дослідження: експертиза комп'ютерної техніки і програмних продуктів, експертиза електронних комунікацій та експертиза об'єктів інтелектуальної власності. Останнє обумовлено дуальною природою веб-сайту, який за своїм характером, з одного боку, є цифровим ресурсом, а з іншого - результатом творчої діяльності, а отже об'єктом інтелектуальної власності, причому, як правило, складним та/або складеним об'єктом інтелектуальної власності, зі складною структурою [21].

Основним завданням експертизи об'єктів інтелектуальної власності є визначення властивостей цих об'єктів, до яких належать об'єкти промислової власності, об'єкти авторського права і суміжних прав. Вебсайт може складатись з різного роду об'єктів інтелектуальної власності, перш за все з об'єктів авторського права, зокрема, комп'ютерних програм, а також контенту, мультимедійних додатків, які можуть захищатись як об'єкти авторського права. О. В. Голікова, О. В. Закс та С. Г. Дем'янчук виділяють «основні завдання, які зазвичай ставляться перед експертом у сфері інтелектуальної власності під час дослідження веб-сайтів:

- встановлення використання даних (у тому числі програмних кодів, бібліотек тощо) одного веб-сайту при створенні іншого;
- встановлення використання об'єктів інтелектуальної власності на веб-сайті» [22].

Наголосимо, що до основних завдань експертизи комп'ютерної техніки і програмних продуктів належить установлення відповідності програмних продуктів певним версіям чи вимогам на його розробку. З огляду на різновиди досліджуваних об'єктів судової експертизи комп'ютерної техніки та програмних продуктів, особливості основних завдань, які реалізують. Б. Б. Теплицький вважає за доцільне «виокремити три порівняно самостійні підвиди зазначеної експертизи:

opracowania i wdrożenia „Zaleceń metodologicznych dotyczących oceny zgodności strony internetowej z wymogami dostępności" oraz ich stosowania przez biegłych sądowych podczas przeprowadzania badań ekspertyzowych.

Słowa kluczowe: badania, zgodność, ekspert, ekspertyza sądowa, przedmiot, obiekt, zadanie, strona internetowa, brak barier, dostępność cyfrowa, inkluzywność, przestrzeń cyfrowa, Internet, komunikacja.

[20] Щербаковський М. Г. Призначення та провадження судових експертиз [Appointment and Conduct of Forensic Examinations]: монографія. Харків. Фактор. 2011. С. 121-126.

[21] Островерхов Д. О. Комп'ютерна програма: складний чи складений твір [Computer program: a complex or composite work]. //Актуальні питання судової експертизи та криміналістики Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України М. В. Салтевського (Харків, 7–8 листопада 2017 року) - Харків: Міністерство юстиції України Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса 2017. С.196-198.

[22] Голікова, О. В., Закс, О. В., Дем'янчук, С. Г. (2024). Дослідження вебсайтів під час вирішення питань щодо порушення авторського права [Website investigations in cases involving copyright infringement]. *Криміналістика і судова експертиза*. Вип. 69. С. 662—670. DOI: 10.33994/kndise.2024.69.58

- експертиза комп'ютерної техніки (встановлює обставини та факти, пов'язані із функціонуванням й експлуатацією комп'ютерних систем);
- експертиза програмних продуктів (встановлює обставини та факти, що пов'язані з методологічними, структурними й апаратними особливостями розроблення та використання програмного забезпечення);
- інформаційно-комп'ютерні експертиза (встановлює обставини та факти, пов'язані з інформаційною обробкою змісту файлових систем, їх збереження та відтворення на комп'ютерних пристроях зберігання)» [23].

Серед основних завдань експертизи електронних комунікацій, що визначені у відповідному нормативно-правовому акті[24] також визначені завдання:

встановлення фактів та способів доступу до мереж, ресурсів та інформації у сфері електронних комунікацій;

визначення технічних чинників якості надання електронних комунікаційних послуг на рівні їх споживання.

Як зазначає І. І. Шапошнікова: «різниця між комп'ютерно-технічною та телекомунікаційною експертизами полягає в об'єкті дослідження. Якщо, наприклад, злочин полягає у розповсюдженні вірусу (ст. 361-1 КК України) чи інформації, що міститься на комп'ютері, але має обмежений доступ (ст. 361-2 КК України), то призначати слід саме експертизу комп'ютерної техніки та програмної продукції. Проте, якщо об'єктивною стороною злочину є зчитування інформації з мереж мобільного чи супутникового зв'язку, зміна таких даних (ст.ст. 361, 363, 363-1 КК України), то призначатиметься експертиза телекомунікаційних систем та засобів» [25] .

Таким чином, експертні завдання зазначені вище можуть бути пов'язані з веб-сайтом як з об'єктом дослідження. Вид експертизи (експертної спеціальності), в межах якого можуть проводитись експертні дослідження веб-сайту залежить від мети дослідження та експертного завдання.

За метою дослідження в теорії судової експертизи прийнято поділяти експертні завдання на такі види: ідентифікаційні, класифікаційні, діагностичні та ситуаційні. Діагностичне експертне завдання – це вид криміналістичного або іншого експертного дослідження, спрямований на встановлення механізму, причин, обставин події, стану об'єктів або їх властивостей. Головною метою діагностичних експертних досліджень є визначення стану, властивостей об'єктів і відповідності їх певним вимогам. Метою оцінювання веб-сайту під час експертизи (дослідження) його доступності є встановлення відповідності/невідповідності вимогам Національного стандарту щодо цифрової доступності.

2. Предмет конкретної судової експертизи визначається питаннями, що виносять на вирішення експертизи та які містяться в документі про призначення експертизи чи експертного дослідження. З урахуванням зазначеного вище, питання до експерта можна сформулювати таким чином:

- Чи відповідає веб-сайт вимогам щодо цифрової доступності?
- Або чи відповідає веб-сайт вимогам законодавства щодо цифрової доступності?

При цьому зазначені питання не слід вважати правовими питаннями (питання в галузі права), оскільки визначення відповідності вимогам щодо цифрової доступності полягає у встановленні певних ергономічних властивостей та функціональних характеристик веб-сайту з огляду на вимоги, що визначені в Національному стандарті щодо цифрової доступності.

Вимоги зазначені в Національному стандарті щодо цифрової доступності, є по суті, вимогами ергономіки до продуктів та послуг ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології), до яких відноситься і веб-сайт, що засновані на здобутих знаннях у сфері когнітивної ергономіки й психології та встановлюються з метою створення безбар'єрного цифрового середовища в мережі Інтернет.

Ергономіка – це науково-практична дисципліна, що комплексно вивчає діяльність людини, характеризується міждисциплінарною спрямованістю досліджень щодо процесів, засобів і умов діяльності людини для розробляння теоретичних, методичних і практичних основ створювання високоефективних систем «людина – середовище життєдіяльності», в яких реалізується процес життєдіяльності людини у її взаємодії з предметним оточенням, природними процесами і технологічними чинниками [26]

Отже, предметом конкретної експертизи веб-сайту є оцінювання функціональних характеристик та ергономічних властивостей веб-сайту.

Висновки. Зазначено, що прийняття закону в сфері «цифрової доступності» буде послідовним та системоутворюючим кроком на шляху створення в Україні безбар'єрності в інформаційному та

---

[23] Теплицький Б.Б. Актуальні питання призначення експертизи комп'ютерної техніки і програмних продуктів під час розслідування злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем, комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку [Current Issues Regarding the Appointment of Expert Examinations of Computer Hardware and Software in the Investigation of Crimes Involving the Use of Computers, Systems, Computer Networks, and Telecommunications Networks]. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ* 2021. № 3 (120). С. 28-34. doi: https://doi.org/10.33270/01211203.28

[24] Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень [Regulations on the Appointment and Conduct of Forensic Examinations and Expert Studies]: наказ МЮУ від 08 жовтня 1998 р. № 53/5 / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98?find=1&text=комплексн#w1_1

[25] Шапошнікова І. І. Основні аспекти вибору типу і проведення експертизи у справах про кіберзлочинність [Key Considerations in Selecting the Type of Expert Examination and Conducting Such Examinations in Cybercrime Cases]. URL: https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/osnovni-aspekti-viboru-tipu-i-provedennya-ekspertizi-u-spravah-pro-kiberzlochinnist.html

[26] ДСТУ 3899:2013 Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення основних понять [DSTU 3899:2013 Design and Ergonomics. Terms and Definitions of Basic Concepts]. Київ. 2013.

цифровому просторі. Встановлення обов'язкових до виконання норм та юридичної відповідальності в цій сфері призведе до правових заходів реалізації прав, спорів про примушування до виконання обов'язків та притягнення до відповідальності. Акцентовано, що оцінювання веб-сайтів щодо відповідності вимогам цифрової доступності, є дослідженням, яке потребує спеціальних знань у галузі комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій, і згодом може бути предметом судового розгляду, а значить і судової експертизи. Доведено, що розробка алгоритму проведення дослідження та методології оцінювання доступності, базується на вимогах стандарту (ДСТУ EN 301 549:2022), а з урахуванням специфіки експертної діяльності та вже існуючих методичних рекомендацій, дозволить забезпечити такі принципи судово-експертної діяльності як об'єктивність і повнота дослідження.

Встановлено, що веб-сайт має розглядатись як «цифровий об'єкт експертизи», тобто такий, що знаходиться в цифровому просторі – мережі Інтернет та характеризується певними ознаками, висвітленими в даній статті. Метою оцінювання веб-сайту під час експертизи (дослідження) його доступності визначено встановлення відповідності/невідповідності вимогам Національного стандарту щодо цифрової доступності. Водночас, предметом експертного дослідження веб-сайту є оцінювання функціональних характеристик та ергономічних властивостей веб-сайту. Експертне завдання запропоновано віднести до діагностичного та формулювати в питанні: чи відповідає веб-сайт вимогам законодавства щодо цифрової доступності? Доведено, що експертиза комп'ютерної техніки і програмних продуктів є тим видом експертизи, яка за компетенцією експертів, за сферою спеціальних базових знань експерта, що необхідні для вирішення вищезазначеного питання має вирішувати вищезазначене експертне завдання.

Перспективи подальших досліджень. Вимоги щодо доступності цифрових ресурсів обумовлюють необхідність розробки та впровадження «Методичних рекомендацій з оцінювання відповідності вебсайту вимогам доступності» та використання їх судовими експертами під час проведення експертних досліджень.

References

Cheremnova A. I., Bielik L. S. Tsyfrova informatsiia yak obiekt ekspertnoho doslidzhennia v umovakh didzhytalizatsii: problemy ta perspektyvy rozvytku. Kryminalistyka i sudova ekspertyza : mizhvidom. nauk.-metod. zb. Kyivskyi NDI sudovykh ekspertyz. Kyiv. Vydavnytstvo Lira-K, 2023. Vyp. 68. S. 57–65.

DSTU 3899:2013 Dyzain i erhonomika. Terminy ta vyznachennia osnovnykh poniat Kyiv. 2013.

Foris Yu., Vynohradova V., Havryliuk N. Do pytannia vzaiemodii sudovykh ekspertiv spetsializovanykh sudovo-ekspertnykh ustanov Ukrainy z merezheiu Internet. Sudova ekspertyza. 2025. (2). 102–112. DOI: https://doi.org/10.32782/forensic.science.2025.2.15

Haponenko H. I., Yevtushenko O. V., Shamara I. M. Bezbarierne seredovyshche yak peredumova staloho rozvytku turyzmu v Ukraini. Visnyk kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. 2025. Vypusk 21. S. 178-193. DOI: 10.26565/2310-9513-2025-21-19

Holikova O. V., Zaks O. V., Demianchuk S. H. Doslidzhennia veb-saitiv pid chas vyrishennia pytan shchodo porushennia avtorskoho prava. Kryminalistyka i sudova ekspertyza. 2024. Vyp. 69. S. 662—670. DOI: 10.33994/kndise.2024.69.58

Holikova O. V., Zaks O. V., Demianchuk S. H. Doslidzhennia vebsaitiv pid chas vyrishennia pytan shchodo porushennia avtorskoho prava. Kryminalistyka i sudova ekspertyza. 2024. Vyp. 69. S. 662—670. DOI: 10.33994/kndise.2024.69.58

Hura M. V. Tsyvilno-pravova okhorona Internet-saitu v Ukraini : dys. ... kand. yuryd. nauk : spetsialnist 12.00.03 NAN Ukrainy. In-t derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho. Kyiv. 2006. 196 s.

Instruktsiia pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen: nakaz MIuU vid 08 zhovtnia 1998 r. № 53/5 (zi zminamy ta dopovnenniamy). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98?find=1&text= kompleksn#w1_1 (data zvernennia: 02.04.2026).

Ostroverkhov D. O. Kompiuterna prohrama: skladnyi chy skladenyi tvir. Aktualni pytannia sudovoi ekspertyzy ta kryminalistyky Zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoi 100-richchiu vid dnia narodzhennia doktora yurydychnykh nauk, profesora, zasluzhenoho diiacha nauky i tekhniky Ukrainy M. V. Saltevskoho (Kharkiv, 7–8 lystopada 2017 roku) Kharkiv: Ministerstvo yustytsii Ukrainy Kharkivskyi naukovo-doslidnyi instytut sudovykh ekspertyz im. Zasl. prof. M. S. Bokariusa 2017. S.196-198.

Pro avtorske pravo i sumizhni prava : Zakon Ukrainy vid 01.12.2022 № 2811-IKh (zi zminamy ta dopovnenniamy). Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2023, № 57, st. 166. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2811-20 (data zvernennia 02.04.2026)

Proekt Zakonu pro tsyfrovu dostupnist tsyfrovykh resursiv ta elektronnykh posluh vid 22.12.2025. № 14278-1 URL: https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/59411 (data zvernennia 03.04.2026)

Proiekt zakonu pro tsyfrovu dostupnist v Ukraini vid 05.12.2025 № 14278 URL: https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/59255 (data zvernennia 03.04.2026)

Shaposhnikova I. I. Osnovni aspekty vyboru typu i provedennia ekspertyzy u spravakh pro kiberzlochynnist. URL: https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/osnovni-aspekti-viboru-tipu-i-provedennya-ekspertizi-u-spravah-pro-kiberzlochinnist.html

Shcherbakovskyi M. H. Pryznachennia ta provadzhennia sudovykh ekspertyz: monohrafiia. Xarkiv. Faktor. 2011. 400 s.

Shcherbakovskyi M. H. Vidkryti dzherela kiberprostoru yak obiekty sudovo-ekspertnoho doslidzhennia. Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky. 2024 Vyp. 2 (35). S. 10—27. DOI: 10.32353/khrife.2.2024.02.

She L., Martin F. Systematic Review (2000 to 2021) of Online Accessibility Research in Higher Education. American Journal of Distance Education. 2022. № 36(4). Rr. 327–346. DOI: https://doi.org/10.1080/08923647.2022.2081438

Teplytskyi B. B. Aktualni pytannia pryznachennia ekspertyzy kompiuternoi tekhniky i prohramnykh produktiv pid chas rozsliduvannia zlochyniv u sferi vykorystannia elektronno-obchysliuvalnykh mashyn (kompiuteriv), system, kompiuternykh merezh i merezh elektrozviazku. Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav. 2021. № 3 (120). S. 28-34. DOI: https://doi.org/10.33270/01211203.28

Надійшла до редколегії: 21.03.2026 / Рецензовано 20.04.2026 / Прийнято до друку 29.04.2026 / Доступно онлайн 30.05.2026

Приклад цитування:

Островерхов, Д. (2026). Предмет, об'єкт і завдання експертного оцінювання відповідності веб-сайтів вимогам щодо «доступності». *Архів кримінології та судових наук*. 1 (13). 87-96. DOI: https://doi.org/10.32353/acfs.13.2026.06